

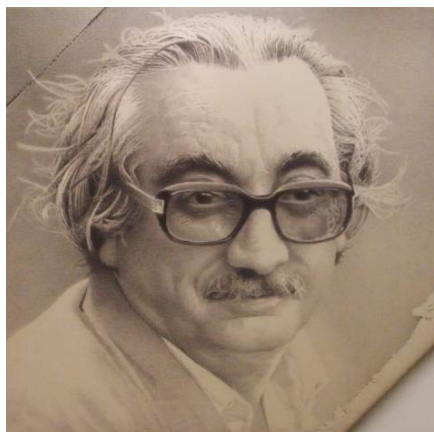


PAU PIQUERAS

Institut Numància Formació

CASA JOAN FUSTER | ESPAI JOAN FUSTER

Casa Joan Fuster | Espai Joan Fuster
Sant Josep, 10
46410 Sueca
Telèfon: 96 171 25 55
casajoanfuster@sueca.es



Retrat de Joan Fuster, per Manuel Boix (1984)

L'any 2003 es va signar un conveni entre la Universitat de València i l'Ajuntament de Sueca per fomentar l'obra i el pensament de Joan Fuster (Sueca, 1922-1992). La Càtedra Joan Fuster, d'aquesta mateixa universitat, ha mostrat la voluntat de fer jornades de reflexió i d'estudi al voltant de l'insigne estudiós; així, la seua casa, ara adaptada de cara al públic, oferirà al visitant un passeig per tot allò que envoltava la vida de l'escriptor.

El centre està ubicat on va viure i va treballar per difondre el seu pensament, al carrer de Sant Josep, 10, però també s'hi pot accedir per la casa del costat, cedida per Pasqual Fos. L'edifici no conserva l'aspecte original del lloc on va viure Fuster, ja que l'interior ha estat ordenat i classificat per zones d'interès cultural. Tanmateix encara s'hi pot veure la façana modernista, pròpia dels temps del pare del pensador.

L'Espai Joan Fuster està pensat perquè siga un lloc d'afluència tant acadèmica com particular: un cop s'inauguri, el visitant podrà gaudir d'un museu sencer i centrar-se en la vessant que més li interessi del pensador. Les activitats que es realitzaran seran de tot tipus des de conferències fins a jornades de visites escolars, passant evidentment per la reedició de les obres o la publicació d'estudis sobre Joan Fuster. Un dels atractius principals és el fons de la biblioteca, compost pels vint-i-cinc mil volums de l'escriptor, cedits a la Biblioteca de Sueca, i les més de vint-i-quatre mil cartes de correspondència:¹ i consti que actualment tot l'epistolari està en procés de digitalització.

¹ La correspondència literària de Joan Fuster va ser llegada per l'autor a la Biblioteca de Catalunya i es troba dipositada a Sueca. La BC contribueix a la seua custòdia i conservació i autoritza les reproduccions, publicacions i préstec d'aquest llegat.

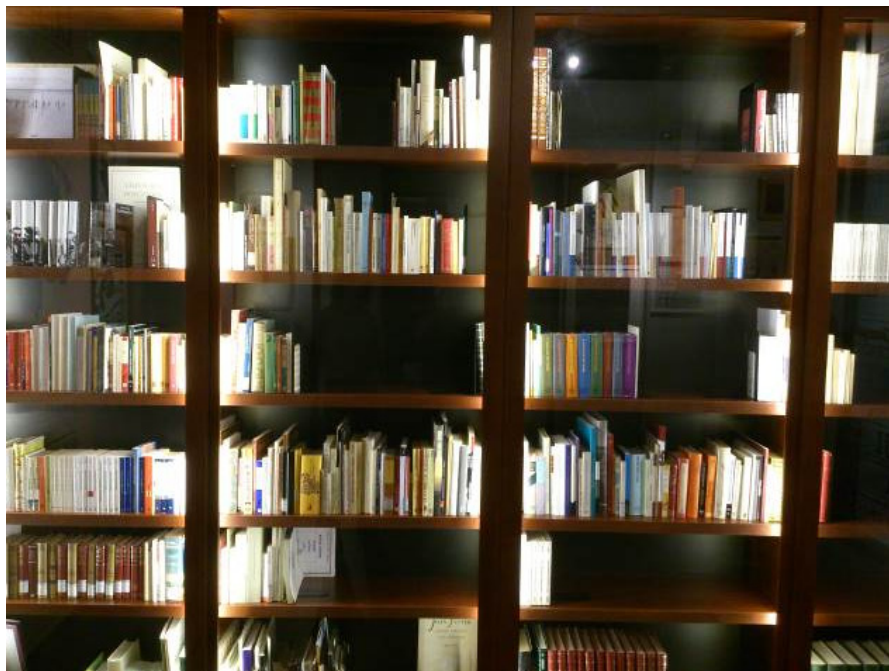


Façana de la casa de Joan Fuster a Sueca



El primer que trobem exposat són documents administratius a l'entorn de la biografia de Fuster: el certificat de naixement, notes de l'escola, el títol universitari, un rebut de la paga que va rebre de la Universitat de València. Arran d'açò hi ha una anècdota que cal conèixer: l'autor, passejant un dia amb el seu amic íntim Sanchis Guarnier per la València dels anys 80, li va dir amb alegria que havia rebut la primera paga per part de la Universitat. Guarnier li preguntà per què ho deia amb tanta efusió, i la resposta va ser que la butlleta era escrita en valencià. En aquella època, això es podia considerar ben bé un indicatiu de la normalització lingüística, objectiu que marcà la vida de qui fou un dels principals difusors de la llengua catalana al País Valencià.

Una altra zona està ocupada per una prestatgeria de grans dimensions on s'exposen tots els llibres que han tractat, de manera més o menys directa, del nostre autor, fent una aposta per potenciar tant el pensament com la seua obra.



Bibliografia especialitzada en Joan Fuster

L'escriptor, compromès amb la cultura, va arribar a escriure a un número molt elevat de diaris i revistes tractant tot tipus d'arguments relacionats amb la llengua catalana, des de guies turístiques del País Valencià fins a revistes especialitzades en autors com Ausiàs March. La manera fresca i diferent de tractar els temes que l'envoltaven no va deixar ningú indiferent: Josep Pla el descrivia com una persona fora del context cultural valencià –i també del català–, i a la vegada completament normalitzat per la llengua que empra.



Rètols dels periòdics i revistes on va publicar Joan Fuster



Donació d'artistes a l'Espai Joan Fuster



Una part curiosa del museu és el *photo call* que han muntat a la part principal de la casa, on un Joan Fuster a mida real està esperant per fer-se les fotos amb el visitant. Hi ha el punt afegit que, quan la gent penja aquestes fotos a les xarxes socials, ajuda de retruc a fer més difusió de la figura.



Joan Fuster davant l'entrada de la casa

Però per què se li dóna tanta importància a Fuster? La resposta és senzilla, encara que difícil de concretar. Els seus estudis van ser tan nombrosos i meticolosos que li van valdre per obtenir el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1975), la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (1983) i finalment l'Alta Distinció al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana (1992). Ara bé, entre grans honors i mèrits culturals va haver de passar també per dos atemptats blaveristes (el 1978 i el 1981), que, afortunadament, només van comportar danys materials. No van aconseguir aturar-lo, i n'és una prova el fet que, el mateix any del primer atemptat, va fundar Acció Cultural del País Valencià, organisme encarregat de promoure la llengua i cultura per terres valencianes.

I entre els autors que Fuster va estudiar, hi ha també l'autor de «La vaca cega». Tanmateix, era el Maragall assagista, no el poeta, el que més admirava Fuster. Per a ell, Maragall era un home amb una honestedat intel·lectual i moral, que opinava amb una voluntat il·luminadora sobre els problemes de la vida del seu temps; era un «assagista frustrat», que va haver de recórrer al periodisme a causa del dèficit de producció catalana, i es va obligar d'aquesta manera a escriure en castellà.

Fuster era capaç de definir com era un home valent-se de les seues publicacions, i amb l'arribada de l'epistolari de Maragall amb Unamuno va aconseguir presentar un punt de vista novedós sobre la personalitat maragalliana. El va definir com un «inquietador», però per a Maragall «inquietar» implica «despertar, estimular, suscitar», de manera que, segons Fuster, el poeta tenia la capacitat o la virtut de voler entendre l'essència castellana que tant li predicava Unamuno en les cartes, parlant, per la seua banda, com a català des de Catalunya: una terra que renaixia espiritualment i material, apareixent com un escenari de revolució, una terra protegida simbòlicament per un Joan Maragall coneixedor del pes econòmic i social i a la vegada necessitat d'una Catalunya potent i plena per reafirmar-se com a poeta. Una última cosa que Fuster subratlla de l'epistolari és que Unamuno va qualificar el pensament maragallà de «panpoetisme». Si partim de l'accepció etimològica de poesia, açò no és més que un sinònim de creació poètica projectada més enllà de l'abast pròpiament literari. Fuster dedueix que per Maragall la poesia és la millor política perquè, si aconsegueix comunicar la seua convicció «en paraules vibrants de poesia, el poble creurà que sent el mateix que nosaltres», i en conseqüència començarà a sentir-ho. És a dir, que se sincronitzarien l'esperit i la missió, i el poble «viurà». Comptat i debatut, Fuster acaba resolent que Maragall va ser un home que predicava una Espanya feta de composicions o de victòries, mentre que Unamuno la defenia com a feta d'imposicions: si el pensador basc era un home més de guerra civil, Maragall ho era més de pau civil.

Fuster també va estudiar l'interès maragallà que va demostrar Albert Camus. Ja se sap que l'escriptor i premi Nobel francès va traduir el «Cant espiritual» a la seva llengua. El català no li era del tot estrany perquè sa mare era menorquina, i l'impressionà el rerefons humà i ideològic que presenta l'obra maragalliana. A més d'això, Fuster va trobar una coincidència curiosa: Camus, ateu, deixava traspuar en els seus escrits la presència catòlica, mentre que Maragall, cristià, impregnava la seva obra de tocs sexuals. Així, segons el de Sueca, l'única coincidència entre tots dos va ser la mesura humanística, i la traducció que féu Camus implicà un «homenatge cordial» al poeta català.



En el centenari del naixement de Maragall, Fuster va escriure una crònica sobre l'homenatge que li va retre l'advocat Octavi Saltor i Soler. Aquest era un home polifacètic i escrivia poesia amb la mateixa passió amb què exercia l'advocacia. Fuster el va definir com un gran amic dels valencians i amb una intel·ligència tan curiosa que li va permetre trobar dins la poesia maragalliana enllaços amb el món jurídic. De fet, en el camp del periodisme, Maragall escrivia a «El Brusi» anècdotes de caire social, i, com afirma Fuster, «en no pocas ocasiones su pluma se detuvo con serenidad y severidad en el análisis de problemas de índole jurídica».

En acabar aquest recorregut maragallià per la casa museu, cal mencionar que Fuster sentia un profund respecte i admiració vers la figura literària de Joan Maragall. Ell mateix es va encarregar de promoció-lo al País Valencià sempre que en va tenir l'oportunitat. Per exemple, va introduir el «Cant espiritual» com a recomanació prioritària de lectura. Fuster, a més a més, el va acompanyar d'unes anotacions personals amb la seua impressió al respecte: «pocas veces las palabras de un poeta han alcanzado tan intensa vibración humana con menos énfasis y menos artificio. Y pocas veces también [...] surgió tan pura y ferviente la voz que asuma y resuma nuestro amor a las cosas y a la vida de los sentidos». I segons ell cap força ni canvi de mentalitat en la nostra societat aconseguirà fer decaure la vigència de l'il·lustre poeta.

Per a més informació sobre la Casa Joan Fuster, consulteu la pàgina web: espaijoanfuster.org.